

# Gedragscode Afdeling Filosofie

September 2020

Laten we beginnen met een eenvoudige herinnering: Medewerkers en studenten van filosofie of wijsbegeerte vinden elkaar in hun vriendschap met en liefde voor wijsheid. Wijsheid is niet iets wat je voor eens en altijd bezit, maar iets wat je begeert en waar je steeds naar moet streven. Tegelijk moeten we constateren dat filosofie een academische discipline is en deel uitmaakt van een – op dit moment – hiërarchisch en competitief ingerichte instelling. Deze inrichting werkt misbruik in de hand, stelt de integriteit van haar leden regelmatig op de proef, en begunstigt stiekem uniformiteit in plaats van diversiteit. Filosofie heeft als vakgebied bovendien geen goede naam waar het gaat om culturele diversiteit. De onderstaande principes dienen om ons te herinneren aan onze idealen, en om ons bewust te maken van de realiteit, d.w.z. van wat weerbarstig is.

## **Academische vrijheid en integriteit**

(1) Academische vrijheid is de fundamentele voorwaarde voor onderzoek en onderwijs. Dat geldt voor filosofie zoals voor elke wetenschap. Controversiële visies kunnen dus worden beredeneerd en geaccepteerde posities worden bevraagd. Wetenschappelijke medewerkers en studenten hebben de vrijheid om ieder filosofisch interessant idee te presenteren, te onderzoeken en te beargumenteren. Docenten hebben de vrijheid te onderwijzen wat zij – in de brede zin van filosofie – waardevol vinden. Ook teksten met gedateerde standpunten moeten hierbij open besproken kunnen worden. Van medewerkers en studenten wordt verwacht dat ze hun ideeën op verantwoorde en argumentatieve wijze kunnen onderbouwen. Vanzelfsprekend gedragen we ons academisch integer. We houden ons in het bijzonder aan de Fraude en Plagiaat Regeling van de UvA.

## **Gelijkheid en respect**

(2) We zijn respectvol, collegiaal en begripvol jegens iedereen die bij ons werkt of studeert. Respect is de basisvoorwaarde voor collegialiteit. Begrip of gevoel hebben voor de ander (“luisteren”, “in iemand anders schoenen verplaatsen”) is de positieve aanvulling.

Respect voor anderen houdt bijvoorbeeld in dat we tijdens een gesprek of een discussie diversiteit van opinies accepteren, een tegenstander niet qua persoon bekritisieren en elkaar laten uitspreken.

(3) We discrimineren niet naar sekse, geloof, afkomst, leeftijd, handicap of andere persoonlijke eigenschappen. Wel hebben we oog voor diversiteit en verschil van perspectief.

(4) We streven actief naar een voor een voor iedereen inspirerende en plezierige studie- en werksfeer. We praten met elkaar in plaats van over elkaar: Bij een gewenste werksfeer horen geen geklets of gegeneraliseerde verwijten (“jij bent altijd ...”, “deze groep is altijd ...”). We voorkomen ook dat medewerkers of studenten geïntimideerd of lastiggevalen worden: we raken anderen niet zomaar aan; we maken geen ongepaste seksuele, racistische of vernederende opmerkingen of ‘grapjes’; we sluiten elkaar niet buiten.

### **Ongelijkheid en verantwoordelijkheid**

(5) We zijn ons ervan bewust dat er binnen de Afdeling Filosofie verschillende formele en informele machtsverhoudingen heersen. Wie zich in een formele of informele machtspositie bevindt ten opzichte van een ander heeft speciale verantwoordelijkheden. Dit betekent in elk geval dat wetenschappelijke medewerkers geen seksuele of romantische relaties aangaan met (oud-)studenten, promovendi of postdocs voor wie zij een academische verantwoordelijkheid hebben. Ook moet degene die zich in een machtspositie bevindt, voorkomen dat degene die van hem/haar afhankelijk is zich door hem/haar geïntimideerd of lastiggevalen voelt.

(6) Binnen het onderwijs zetten we ons in voor een veilige sfeer. We zijn nieuwsgierig naar verschillende perspectieven en we denken na over hoe uitingen opgevat kunnen worden, onafhankelijk van hoe we ze bedoelen. We nemen een uitnodigende houding aan met aandacht voor de spreekverhoudingen binnen het klaslokaal.

### **Maatregelen**

(7) We nemen zo snel mogelijk doortastende, gepaste en corrigerende maatregelen tegen iedereen in de organisatie die zich niet houdt aan onze regels.

(8) We zetten ons ervoor in klachten te behandelen op een manier die geen nadelige gevolgen kan hebben voor de indiener.

### **Praktische uitvoering:**

Als we gedragsregels tot een actieve component van een cultuur qua levensvorm willen maken, moeten ze bestanddeel worden van de alledaagse praktijk.

Suggesties:

- Maak de regels aan het begin van elk academisch jaar tijdens de eerste vergadering of bijeenkomst van het departement kenbaar.

- Maak de regels aan het begin van elk semester bij de eerste hoor- en werkcolleges kenbaar.
- Voer regelmatig gesprekken met studenten en medewerkers in kwetsbare posities om na te gaan in hoeverre onze idealen stroken met de werkelijkheid.